

Om det sällsynta mansnamnet *Myndill* se U 190; om namnet *Farbiorn* se Sö 270. Mansnamnet *Arngæirr* (*Ærngæirr*) har varit ytterst sällsynt, se Sö 205, s. 181.

Runföljden 30—38 **kigumantr** utgöres uppenbarligen av ett namn. Vilket detta har varit, är emellertid svårt att säga. Den senare leden skulle kunna uppfattas som *-mandr* 'man', jfr *Farmaðr*. Om formen *mandr* se U 703. Vad runorna 30—33 **kigu** beteckna, är än ovissare. I första hand kommer man måhända att tänka på det fornisländska subst. *kinga*, f. 'Mynter, som Kvinderne havde hængende paa Brystet til en Prydelse' (Fritzner); ordet förekommer som bekant i Rígs-pula (strof 29): *Keisti fald/kinga var á bringo*. Om i detta namn skulle ingå ordet *kinga* i betydelsen 'smycke', torde namnet snarast vara att uppfatta som ett öknamn för en praktälskande man. Ett sådant tolkningsförslag är givetvis mycket osäkert. Stephens tolkning (i a. a.) är icke heller tilltalande. Han skriver: »As one of these brothers was called the GANGING-MAN, so another is the FARING-BEAR, either for his much walking or, more probably, from his being a great traveler.»

Faderns namn kan icke fastställas. Dybeck gissar på »ÖFA(I)K» = *Ofæigr*, men medger att förslaget »har mycket emot sig», se ovan till läsningen. Stephens läser, på Dybecks bild, faderns namn som **sitriak** och konstaterar, att detta mansnamn är »another form of the variously spelt **siktrik**, **sitrik**». En undersökning av originalet ger emellertid intet stöd åt Stephens' förslag, som därför måste avvisas.

U 720 är utförd av en skicklig och originell ristare. Tyvärr är det, åtminstone f. n., omöjligt att med någon säkerhet yttra sig om vem han har varit.

721. Löts kyrka.

Pl. 61.

Litteratur: B 586, L 689. J. Peringskiöld, Monumenta 1 (31), Monumenta 4, bl. 22; R. Dybeck, Reseberättelse 1860 (ATA); UFT h. 6 (1877), s. 12; Stockholms Dagblad den 4/8 1908; O. von Friesen, Anteckningar 1908 (UUB); E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 53.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta 4 och B 586); E. Brate, foto 1908 (ATA); v. Friesen, foto 1908 (UUB).

Runstenen står fastmurad i en nisch t. h. om altaret, mitt emot U 722.

Ransakningarna ha ingen uppgift om någon runsten i Löts kyrka. På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* 4 finnes följande uppgift om stenens plats: »Lötz Kyrkiegolf» (B 586: »På Kyrkogålf»; L 689: »Kyrkogolfvet»). Stenen nämnes icke i Kyrkoinventarium 1829 (ATA), vilket säkerligen beror på att den då var dold under ett nyare golv. Av inventariet framgår, att inga föremål »af antiqvarisk märkvärdighet finnas» i Löts kyrka. Dybeck antecknar i sin reseberättelse för år 1860: »Runstenen, som legat i Löths kyrkas golf . . . lär vid kyrkans sednaste reparation blifvit lagd in uti altaret.» Denna förmodan var tydligen icke riktig. Då Löts kyrka reparerades sommaren 1908, påträffades nämligen stenen under tegelgolvet framför predikstolen, med all sannolikhet på samma plats som den hade, då Helgonius och Hadorph avbildade den. Stenen flyttades då ut på kyrkogården, där den fotograferades av Brate och v. Friesen samma år. Senare flyttades den in i kyrkan och murades fast på ovan angiven plats. Stenen ställdes därvid på kant.

Röd sandsten. Höjd 1,19 m., bredd (nedtill) 1,30 m. Ristningen är i stort sett tydlig. Ornamenten äro huggna i relief. Toppen var redan på 1600-talet avslagen.

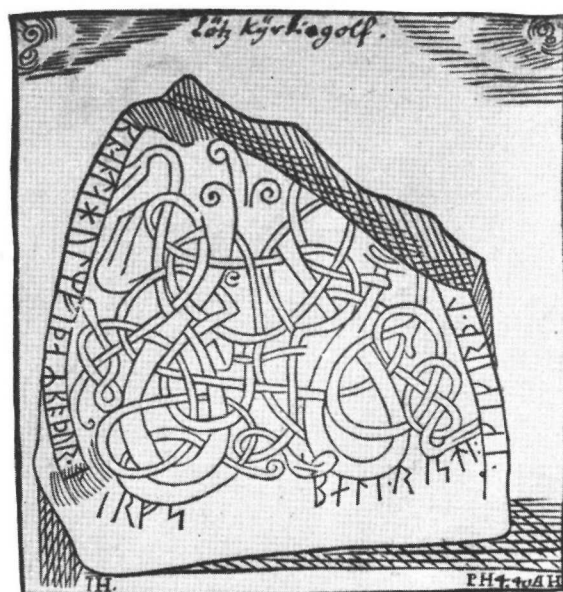

Fig. 158. U 721. Löts kyrka. Efter B 586.

Inskrift:

· ikikirp · l . . . · boanta · hulmfipar · bopur · terfs · bali · risti :

Ingigærð(r) let . . . boanda Holmfridar, broður Diærfs. Balli risti.

»Ingegärd lät (resa stenen efter?) . . . , Holmfrids man och Djärvs broder. Balle ristade.»

Till läsningen: Inskriften börjar nedtill t. h. med ett sk. Stenens topp är avslagen, varigenom en stor del av ristningen har gått förlorad. Detta bortslagna parti börjar efter 8 l. Inskriften fortsätter sedan i stenens vänstra kant med sk före 9 b. Före 20 i och före 25 o har ristaren glömt r-runan. 30 e, som står utanför slingan, är tydligt stunget. Även de därefter följande runorna, 31—42, stå utanför slingan. Efter 42 i utgöres sk av två punkter (:).

Hadorph (B 586): Sk saknas efter 14 a, 23 r och 33 s. 30 i; 35 a har felaktigt försetts med dubbelsidig bst.

Ingigærð(r) är ett jämförelsevis vanligt namn i hela Norden. I svenska runinskrifter finnes ett tio-tal säkra belegg, och namnet är även under medeltiden »ganska vanligt» (Lundgren-Brate).

Om kvinnonamnet *Holmfridr* se U 25 och om mansnamnet *Diærfr* se U 70.

Den person, som runstenen är rest efter, har sålunda varit gift med Holmfrid och broder till Djärv. I vilket förhållande Ingegärd, som lät resa stenen, har stått till den döde, kan numera ej avgöras.¹

Av stort intresse är stenens ornamentik. Som ovan påpekats, har nämligen Balle här huggit figurerna i relief. U 721 har delvis förbisetts i diskussionen om ornamentikens utveckling, se t. ex. *Södermanlands runinskrifter*, s. 387. Även den andra runstenen i Löts kyrka, U 722, har ristats av Balle. Den är ett vackert prov på Balles reliefhuggning i sandsten. »På ett par ypperliga stenar i Löts kyrka på Trögden har Balle nått mycket nära den öländska gruppens ståtligaste alster» (S. Lindqvist i *Nordisk kultur* 27, s. 170). Vi känna nu sålunda tre av Balle utförda runstenar, där materialet är sandsten och där figurerna äro huggna i relief.

¹ På U 462 nämnes en Halvdan, gift med Holmfrid; den äldste av hans söner har hetat Djärv. Namnlikheten är tillfällig.

722. Löts kyrka.

Pl. 61, 62.

Litteratur: S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1941—43 (ATA).

Äldre avbildning: E. Brate, foto 1908 (ATA).

Runstenen står fastmurad i en nisch t. v. om altaret, mitt emot U 721.

Uppgifter saknas om när och var denna ur flera synpunkter viktiga ristning upptäcktes. Det kan emellertid anses säkert, att den påträffades i kyrkan, när denna reparerades sommaren 1908. Samma år fotograferades den av E. Brate, och enligt uppgift av personer i orten flyttades den samtidigt in i kyrkan och murades fast på ovan angiven plats. Stenens placering är icke lämplig; runinskriften, som har huggits in i stenens vänstra kant, kommer nu icke till sin rätt och är svår att fotografera.

Grå sandsten. Höjd 1,33 m., bredd 0,70 m. Ristningen är ovanligt djup och tydlig. Framsidan bär endast ornamentik, vilken i likhet med ornamenten på U 721 är huggen i relief. Stenen är skadad i toppen, varigenom en del av runinskriften har gått förlorad.

Inskrift:

· tafaistr · lit · raisa : stain · at · a . . . roður · sin · kup · hielbi · sial · hans :
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

Tafaistr let raisa stein at . . . broður sinn. Guð hielpi sial hans.

»Tavest lät resa stenen efter . . . , sin broder. Gud hjälpe hans själ.»

Till läsningen: Alla runorna äro ovanligt djupa och tydliga. 10 i är ej stunget. I 19 a, 21 n och 22 a äro bst placerade lågt, vilket beror på ristningsytans ojämnhet. Av runan 24 a återstår nästan hela hst och bst t. v. om hst. Omedelbart efter 24 a är stenen avslagen. Inskriften fortsätter sedan upptill i den högra raden med 25 r. 26 o har bst endast t. h. om hst. 33 k är ej stunget. I 38 e är prickén djup och rund. 40 b har en för Balle karakteristisk form. 48 n har bst endast t. h. om bst.

Mansnamnet *Tafaistr*, som är intressant ur flera synpunkter, är hittills endast känt från ytterligare en runsten, se U 467. Till följd av att stenen upptill är avslagen, har namnet på Tavests broder, efter vilken stenen är rest, gått förlorat. Namnet har börjat på A-.

U 722 är osignerad. Huggningsteknik och runformer visa, att denna sten, i likhet med U 721, är huggen av Balle.

Om den i relief arbetade ornamentiken på stenens framsida, se U 721.

Fånö, Löts sn.

Enligt uppfattningen på orten skall en runsten ha funnits på Fånö gärde. R. Dybeck skriver i sin reseberättelse för år 1863 (ATA): »En runsten sades vara äfven der [= Fånö gärde], och som en sådan ingenstädes finnes upptagen för den egnden, så begaf jag mig dit. Nästan midt i det vidsträckta gärdet lågo några ätthögar och ett par fallne bautastenar, men mina ledsagare kunde icke finna stenen, om hvilken de likväl en och annan gång hört talas. En påstod att han legat i en till gärdet gränsande skogshage och blifvit för några år sedan sprängd och förd till gården. Man lofte att snart söka reda saken. Jag är öfvertygad att en runsten här funnits; äfven i trakten af Willberga kyrka talte man om honom.» Det är givetvis omöjligt att avgöra, om en runsten verkligen har funnits vid Fånö. I alla händelser måste man säga, att Dybecks övertygelse att så har